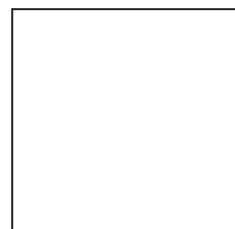

1.3 TEXTOVÁ ČÁST

**CENTRUM MĚSTA
BŘIDLIČNÁ**

CENTRUM MĚSTA BŘIDLIČNÁ

Město Břidličná prošlo nesourodým a v určitých fázích až překotným vývojem, kdy nejdříve k malé obci nad řekou byly přistavěny kovohutě, které byly příčinou stavby rozlehlého sídliště na druhé straně řeky. Tyto dvě části však nebyly ničím propojeny a dodnes mezi nimi zeje „prázdnost“, které se snaží být centrálním prostorem města, náměstím. Navíc jsou tyto dvě části odděleny nepropustnou bariérou v podobě vlastního protáhlého areálu bývalých kovohutí, který splývá s levým břehem řeky Moravice. Pravý břeh řeky je pak vyhrazen pro železniční trať, kterou lze taktéž chápat jako bariéru. Obě části města se tak setkávají pouze v jediném bodě, kterým je symbolicky most přes řeku.

Břidličná je na svou velikost až příliš rozptýlená, což generuje velké množství ploch a prostranství, které nemají zásadní účel či využití, „nikomu“ nepatří a „nikdo“ se o ně nestará. Nemá jasnou vnitřní strukturu, nemá jasný střed nebo centrální prostor ke scházení, setkávání a komunikaci. Je tedy celkem logickým krokem a úvahou snažit se rehabilitovat právě tento deficit. Snažit se nastavit nějaký princip, který se bude „rozrůstat“ právě od středu města do jeho okrajových částí.

2. kolo soutěže se dále soustředí na centrální prostor mezi ulicemi Nábřežní a Bruntálská a na prostor v blízkosti dnešní vlakové zastávky:

Centrální prostor - stávající stav

Centrální prostor města, tzn. prostor mezi ulicemi Nábřežní a Bruntálská je vymezen ze severu řadou domů občanské vybavenosti a služeb včetně městského úřadu. Jižní strana je vymezena areálem bývalých kovohutí (dnes společnost Al Invest), přičemž značná část je tvořena takřka prázdnou fasádou jednoho z domů. Prostor mezi ulicemi je využit jako autobusové nádraží a parkoviště. Jedinou částí pro pěší je samotná Nábřežní ulice, která je nad zbytkem plochy vyvýšená cca o 1,5 – 3 m a přímo doléhá k řadě výše popsaných domů občanské vybavenosti. Nad Nábřežní ulicí se zvedá jižně orientovaný svah. Dnešní stav a charakter prostoru je bez ohledu špatný. Domy mají nízkou architektonickou úroveň a velká část z nich trpí také neduhy technického rázu. Samotný prostor je směsí asfaltových či jiných ploch zpevněných ploch a travnatých ostrůvků či zatravněných svahů, které jsou protkány vyšlapanými chodníky. Plochy pro dopravu neodpovídají skutečným požadavkům a jsou značně předimenzovány. Do vzezření domů není lehké zasáhnout, díky majetkoprávním vztahům, proto se iniciace zlepšení stavu musí dít jinde. Prvním krokem je rehabilitace samotné plochy. Vytvořit univerzální plochu sloužící občanům města. Vytvořit náměstí. Náměstí, které bude schopné hostit akce a události různých typů, od pořádání městských slavností, letního kina, zimního bruslení až po vánoční trhy.

Centrální prostor - návrh

Hlavní myšlenka našeho řešení spočívá v prostorovém rozčlenění dnes předimenzovaného centrálního prostoru na menší, uchopitelnější celky. Hlavní plocha na sever od ulice Bruntálské je rozčleněna na 4 vyvážené části:

Charakter nejzápadnější části vychází z dnešního stavu a stává se tak prostorem na pomezí parku a náměstí. Převládající linií pohybu je rozdělen na dvě poloviny, kdy severnější z nich je pěstěným parkem s travnatým kobercem a tvoří tak klidný a zelený kout celého prostoru. Naopak jižní část je tvořena uspořádaným rastrem stromů, mezi kterými plyne dlažba náměstí. Tento prostor je doplněn lavičkami, které mu tak dávají a předurčují odpočinkovou a relaxační funkci i během horkého léta.

Největší část centrálního prostoru můžeme nazvat vlastním náměstím. Ze západu je rámována vzrostlými stromy „parkové“ části, z východu je vymezena autobusovým nádražím. Severní hranici v prvním plánu tvoří stupňovitě uspořádaný svah a v druhém je pak vymezena severní frontou domů. Z jihu je od ulice Bruntálská oddělena alejí stromů. Uspořádání i měřítko náměstí odpovídá jeho funkci. Je univerzální dlážděnou plochou, která umožňuje pořádání všech typů veřejných a městských akcí a slavností, které se mohou odehrávat v průběhu celého roku. Je odcloněn od rušné komunikace a západní odpočinková část tvoří s touto plochou harmonický celek. Stupňovitě uspořádaný svah dává náměstí charakter jeviště a sám pak tvoří jeho pomyslné hlediště. Změnu výškových úrovní využívá malé infocentrum s veřejnými záchody, které se tak stává součástí svahu a může být jakousi iniciační stavbou před tím, než se své obnovy a rekonstrukce dočká severní strana Nábřežní ulice

Další část centrálního prostoru města slouží jako malé autobusové nádraží, které navazuje na jeho stávající umístění a potřebu otáčení autobusů. Jeho plocha se oproti současnému stavu značně zmenšila tak, aby pojezdová plocha autobusy zabírala pouze nezbytně nutnou část celého prostoru. Samotná nástupní a výstupní hrana se nachází pod Nábřežní ulicí, přičemž přístřešky zastávek částečně využívají terénního zlomu a jsou tak jeho součástí. Vlastní kapacita nádraží jsou dvě nástupiště a dvě odstavná stání. Plocha určená pro pojezdění je od vlastní plochy náměstí oddělena sloupky a změnou dlažby, kdy se z velkoformátové kamenné dlažby změni na dláždění drobného formátu. I když je tato část věnována zejména dopravní funkci, tak i přesto neblokuje pěší trasy a je jednoduše průchozí. Autobusové nádraží je pak doplněno parkovištěm pro 15 automobilů.

Východní a poslední část centrálního prostoru má stejně jako západní strana funkci odpočinkovou a relaxační, ale na rozdíl od ní nepracuje s myšlenkou parku, nýbrž znovuobjevuje původní náhon. Protáhlý tvar a umístění vůči náhonu k této myšlence přímo vybízí, ačkoliv nám kvůli nepřesnosti podkladů není znám skutečný stav a funkčnost výše zmíněného vodního prvku. Náhon je doplněn stromořadím a lavičkami, ze severní strany pak k náhonu sestupuje stupňovitě uspořádaný svah. Prvek náhonu se vůbec objevuje v měřítku celého náměstí. Jeho trasa je vyznačena odlišným odstínem a materiálem dlažby, v několika místech je tato podpořena zapuštěnými světly. Na této linii pak v části před infocentrem bude umístěno pítko.

Zásadním prvkem pro celý centrální prostor je změna výškových úrovní a tím vytvořený současný svah. Tento pak v rámci celého prostoru nabývá různých charakterů, z čistě terénního zlomu osázeného stromy se mění v části náměstí na stupňovité „hlediště“, které je doplněno schodišti a rampou, která navíc sleduje trasu náhonu. Zde je také doplněn již zmíněným objektem infocentra a veřejných záchodů. V části nádraží se mění na zastávkový přístřešek, který obtékají schodišťová ramena. V poslední části se svah mírní až se postupně ztratí úplně a Nábřežní ulice se tak dostává do přímého kontaktu s odkrytým náhonem.

Další neopomenutelnou částí centrálního prostoru je Nábřežní ulice, která funguje jako pěší protiváha Bruntálské ulici. Na západní straně začíná křižovatkou nesourodých prostor (dvůr stavebnin, pěší chodník do kopce a smíšená plocha určená také pro parkování osobních automobilů). Jižní stranu Nábřežní ulice tvoří hrana svahu, která je různorodě osázena stromy. Tento nestejný rytmus umožňuje ulici chápat jinak, než v případě rytmizace stejnými prvky. Není monumentálně komponovanou osou, takové ambice navíc ani mít nemůže, stává se spíš ulicí s různými zákoutími a nabízející různé atmosféry. Od ulice vedoucí podél parku se tato mění na otevřený výhled do veřejného prostoru až po skutečné komponované nábřeží. Ze severní strany ulici tvoří řada domů, která vychází z dnešního uspořádání. Domníváme se, že budoucí podoba této zástavby by se měla skládat ze solitérních objektů, které dovolí prostupnost směrem do obytné části města a dovolí pomalou a postupnou přestavbu. Solitérnost objektů navíc více odpovídá současnému obrazu města, kdy se zde řadová zástavba v podstatě nevyskytuje a byla by tak cizím prvkem. Regulace objemů budoucích objektů je dána maximální podlažností (tři nadzemní podlaží), maximální délka souvislého průčelí (40 m), maximální hloubka (15 m). Uliční čára je ustoupena pouze v případě nového městského úřadu a u nejvýchoďnějšího objektu, který tak uvozuje stáčení ulice směrem ke společenskému domu. Zobrazované řešení je tak pouze jedním z možných.

Centrální prostor města, náměstí není však jediným upraveným veřejným prostorem. Tento dále navazuje na park, který se nachází v okolí společenského domu a na nový odpočinkový prostor, který se nachází mezi Bruntálskou ulicí a řekou Moravicí, tzn. na dnešním místě parkoviště společnosti Al Invest. Tento prostor je komponován jako klidová zóna, která umožňuje ve větší míře zpřístupnit nábřeží řeky Moravice přímo z prostoru náměstí a tak vodní živel vtáhnout skutečně do organismu města. Mimo dětského hřiště se tu výhledově může umístit restaurace s venkovním posezením. Tento prostor může být chápán jako přístupový bod na cyklostezku, respektive jako jeden z jejich „rest pointů“.

Posledním prvkem, který je třeba zmínit je samotná Bruntálská ulice. Z důvodu zásobování průmyslového areálu nákladními automobily, zůstává ulice i nadále pocitově oddělena od „obývacího pokoje“ města. Nicméně na začátku i na konci tohoto prostoru jsou instalovány zpomalovací prvky, tak aby měl průjezd podél náměstí jiný charakter. Tyto prvky mohou mít charakter změny povrchu (např. dlažba drobného formátu či ostrůvky, které pocitově zúží průjezdný profil). Jižní frontu domů pak čeká, stejně jako její severní protějšek, postupná rehabilitace, kterou může město iniciovat alespoň kultivací pochůzích povrchů a osvětlení. Jelikož však areál společnosti Al Invest tvoří jednu stranu centrálního prostoru, je nutné postupnými kroky nalézat kompromisy a shody, které budou mít kladný efekt jak pro soukromého výrobce, tak pro veřejný prostor. Věříme, že vytvoření náměstí bude iniciovat zlepšení stavu navazujících budov a

bude možné nalézt kompromisní řešení s využitím budov a prostorů v majetku společnosti AI Invest.

Nádraží - stávající stav

Město Břidličná má tři vlakové stanice, přičemž stav ani jedné z nich není dobrý. „Hlavní“ nádraží je velice špatně dostupné a jeho stav je tristní, vlaková zastávka poblíž řešeného centra má charakter spíše autobusové zastávky v zapadlé obci. Tento stav je způsoben především tím, že místní železniční trať, je pouze slepou odbočkou s koncem v nedalekém Rýmařově, proto i četnost spojů respektive její využívání nebude v celkovém dopravním úhrnu hrát hlavní roli a většina cestujících dá tedy přednost individuální či autobusové dopravě. Nicméně i tak nádraží stále zůstává vstupní branou do města pro určité procento obyvatel či návštěvníků a je tedy nutné tento prostor kultivovat v odpovídající míře.

Nádraží - návrh

Z nynější zastávky navrhujeme udělat „hlavní“ nádraží města, zbylé dvě by byly opatřeny opravdu nejnutnějším minimem v podobě jednoduchých přístřešků. Ani nádraží v řešeném území nemusí být velkou výpravní budovou. Bude se jednat o jednoduchý přístřešek, který bude částečně zasazen do svahu a svým ztvárněním bude odpovídat zastřešení autobusového nástupiště. Vlaková zastávka bude doplněna jednoduchými lavičkami a panely s jízdními řády. Schodiště a vstup ze svahu budou zachovány. Celý prostor nástupiště bude navazovat na malé veřejné prostranství, které je dáno křižovatkou ulic Šternberská a Na Kopečku. Celý tento prostor bude vyčištěn, předlážděn a doplněn lavičkami. Měl by tak získat charakter důležitého místa či bodu na trase z jednoho konce města na druhý, respektive z historického centra do nového. Řešení tohoto místa bude mít vliv i na ztvárnění železničního přejezdu (detail usazení závor bude řešen tak, aby je nebylo možné „podcházet“) a mostu, která vede až k myšlence jeho kompletní přestavby.

Most

Most přes řeku Moravici je důležitým spojovacím prvkem celého města. Nachází se mezi starou a novou částí a je taky jediným veřejně přístupným mostem přes řeku v rámci celého města. V jeho blízkosti je jak dnešní vlaková zastávka a pěší cesta na náměstí Svobody, tak řešené centrum obce. Dnešní most je výsledkem historického vývoje, kdy byly k původnímu mostu přidány pruhy pro pěší. Chodci jsou tedy oddělováni od vozovky původními krajními zděnými zábradlími. Most tím pádem sestává ze tří poctivě úzkých koridorů, které nejsou příjemné ani pro řidiče a nakonec ani pro pěší. V rámci vize do budoucna by se měl most stát jedním z dalších významných prvků města. Nyní je stavbou dopravní, která chodce spíše „trpí“. V budoucnu by se měl stát městským prostorem, který bude opravdu spojovacím prvkem obou částí města a ne obyčejným mostem na nepřehledné vytyčené silnici. Navrhujeme výrazně rozšířit pěší část a také zrušit výrazné oddělení mezi vozovkou a chodníkem. Domníváme se, že charakter silnice nepodmiňuje takto zásadní separování chodců od automobilového provozu. Povrch mostu bude dlážděný včetně vozovky, což by mělo automobily přirozeně zpomalovat. Dále přidáváme osvětlení a v rozšířené pěší části místa k sednutí. Zábradlí bude transparentní umožňující nerušený výhled na řeku Moravici.

Řeka

Řeka je pro každé město důležitým prvkem. Využití jejího potenciálu však není samozřejmé a zvláště pak v Břidličné stojíme na bodě nula. A ačkoliv mělo město Břidličná řeku Moravici dlouho v názvu samotného města, nikdy k ní nijak zásadně, co se jejího společenského potenciálu týče, nepřilnulo. Původní Frýdlant nad Moravicí se rozprostíral nad soutokem řeky Moravice a potoka Poličky. Budování kovohutí a s nimi spjatého nového města řeku přeskočilo a nepřipustilo jí žádnou zásadní roli v obrazu města. Řeka Moravice se asi nikdy nestane „Vltavou“ Břidličné, ale i tak je možné řeku pomalu do systému města zapojovat. V počátku může jít o zpřístupnění části nábřeží, jako je úsek propojený z novou klidovou zónou nahrazující parkoviště průmyslového areálu, úsek u již zmíněného mostu či část sousedící s tenisovými kurty či fotbalovým hřištěm. Tyto části se pak mohou spojit v souvislejší úseky a nakonec se mohou propojit s místy a turistickými cíli, které leží mimo samotné město (např. mohou vytvořit linii spojující Rýmařov s rekreační oblastí Slezské Hartky). Funkce této stezky by měla být především rekreační a měla by být přednostně

využita pro pěší a cyklisty. Její vybavení by mělo obsahovat dostatek odpočinkových míst s lavičkami a také by měla disponovat dostatečným množstvím napojovacích bodů na město.

Linie

Most, náměstí, řeka, cyklostezka jsou všechno prvky, které se nějakým způsobem snaží o propojení rozmělněného města. Dalším důležitým prvkem, který by tuto ideu měl podpořit, by měla být linie, táhnoucí se v západovýchodním směru. Měla by propojovat všechny důležité prvky města a tvořit tak nějakou jasnou páteř sídla, která dá městu řád a systém. Nejde o žádnou megalomanskou stavbu. Mělo by se jednat postupnou o jednoduchou kultivaci již existujících pěších tras, které by měly mít nějaký shodný charakter (mobiliář, povrch, jednoduchý detail). Takto ztvárněná pěší, respektive cyklistická trasa, by se v mnoha místech mohla stát také iniciátorem postupné změny, postupné rehabilitace.

Rozvojové plochy v rámci řešeného území

Město Břidličná nemá už při zběžném pohledu na mapu příliš velkou hustotu zastavění. Nemusí to být nutně špatně, ale minimálně při definování městských prostorů, jako je náměstí či ulice může jít o problematický aspekt. Řešené centrum obce je toho zářným příkladem. Dnes se jedná v podstatě o nedefinovatelný prostor, který se rozplývá mezi budovami po obvodu do všech možných stran. Budovy v tomto území mají velmi nízkou architektonickou kvalitu a lze tedy bez výjimek říci, že mohou být v blízké či daleké budoucnosti nahrazeny novými budovami. Také jejich hustotu zastavění lze zvyšovat. Toto se týká jak již zmíněné severní, tak jižní fronty domů. V rámci obytné části se také nachází plochy, které lze v budoucnu postupně doplňovat obytnými domy či budovami s přidruženými funkcemi tak, aby se zoptimalizoval poměr mezi zastavěnými a nezastavěnými plochami, který je dnes nevyvážený. Navrhujeme tedy zastavět jižní stranu Sokolovské ulice bytovými domy. Tento krok pomůže lépe definovat prostory mezi samotnými domy, pomůže uchopit jejich prozatímní neuchopitelnost (alespoň v řešené části města).

Vegetace

Důležitou součástí návrhu je koncepce vegetačních prvků na náměstí i v přilehlých prostorách. Stromy, keře, trávniky a ostatní prvky nejsou pouhým půdorysným doplňkem celkové koncepce, jsou navrženy s ohledem na jejich prostorový účinek – výška nasazení koruny stromů, jejich tvar a rozmístění mají důvod nejen kompoziční, ale také provozní.

Ačkoli je náměstí koncipováno jako jeden plynoucí prostor vydlážděný kobercem z kvalitního kamene, pomocí vegetace jsou vytvořeny části s odlišným charakterem.

Centrální plocha je záměrně ponechána ponejvíce volná, se zachováním vzrostlých solitérních stromů. Může tak plnit funkci náměstí – návsi, jakožto univerzálního prostoru s bohatým využitím pro společenské akce během celého roku.

Na východním okraji je zeleň navržena jako doplněk znovuobjeveného říčního náhonu, jako vegetace pobřežní. Tento prostor bude velmi atraktivní zejména v letních měsících, kdy stín a tekoucí voda poskytnou žádoucí osvěžení.

Na západním okraji navazuje na stávající skupinu vzrostlých dřevin rastr stromů s obvejčitou korunou. Možnost posezení v polostínu pod korunami stromů a v příjemném odstupu od centrálního prostoru uvítají obyvatelé při každodenním čekání na autobus i při významných kulturních a společenských akcích.

Obě ulice definující prostor náměstí, frekventovaná ulice Bruntálská i komornější městská ulice Nábřežní, jsou doplněny řadou alejových stromů. Stromořadí na ulici Bruntálské je kompaktnější, olistěné koruny pocitově odcloňují rušnou dopravu. Aleje na Nábřežní spíše doplňují a zkrášlují, svým uspořádáním reagují na nekompaktní zástavbu městských domů.

Významnou a do budoucna velmi atraktivní lokalitou je prostor za ulicí Bruntálskou, v blízkosti řeky. Solitérní košaté stromy vyrůstající z mlatové plochy zde budou navozovat spíše rustikální atmosféru, budou doplňkem dětskému hřišti, hospodské zahrádce a kolem tekoucí řece. V kontaktu s cyklostezkou bude mít tento klidný venkovní pokoj velký obytný komfort nejen pro mladé rodiny s dětmi.

Návrh se v koncepční rovině zabývá také pěstováním sídlištní zeleně severně od náměstí. Přerostlé a zahuštěné nepěstované skupiny stromů a keřů působí nepříznivě zejména ve spodních patrech budov,

kde stíní nad únosnou míru. Druhy stálezelené převažují nad druhy opadavými. Trávníku se ve srážkovém a světelném stínu nedaří, prostory jsou nehygienické. Skladba dřevin je stejnověká, současně velkou část druhů tvoří dřeviny krátkověké. Hrozí postupný rozpad porostních skupin. Tyto porosty je proto nutné pěstovat.

Při pěstování porostů bude nutné jednotlivé dřeviny zmapovat a vytipovat mezi nimi perspektivní jedince. Tito budou na vhodných místech, v dostatečném odstupu od domů i od sebe navzájem, doplněny mladými dřevinami. Probírkami se prostor sídliště pročistí, stane se čitelným. Mladá generace postupně nahradí stárnoucí skupiny dřevin.

Všechny nově navržené dřeviny budou vysazovány jako předpěstované s vysoko nasazenou korunou, aby svým charakterem odpovídali navrženému účelu. Stromy stávající, které jsou návrhem zachovány, budou v průběhu realizace a zejména při konstrukci nového dláždění chráněny a ošetřeny, aby nedošlo k jejich poškození. Druhy rostlin budou navrženy tak, aby byly atraktivní svými fenofázemi (rašení, kvetení, plody, zbarvování listí) v průběhu celého roku a aby tak doplnili celou městskou scenerii o proměnlivou přírodě blízkou složku.

PŘÍLOHA Č.1: BILANČNÍ TABULKA

CENTRUM MĚSTA BŘIDLICHÁ

NADSKUPINY	POLOŽKY	JEDNOTKA	HODNOTA	CELKEM
Zpevněné plochy pojízdné	autobusové nádraží	m ²	807,0	2214,5
	spojka Nábřežní-Bruntálská		711,0	
	parkování aut. st.		213,5	
	parkování u obchodu (7 míst)		241,0	
	most		242,0	
Chodníky a pochozí plochy	centrální plocha (komplet)	m ²	7281,0	19211,0
	autobusové nádraží		650,0	
	Nábřežní ulice		4302,0	
	náhon		558,0	
	park "U řeky"		1402,0	
	chodník Bruntálská		2384,0	
	chodníky svahem		463,0	
	pochozí plochy kolem vlak. nádraží		1104,0	
	cyklostezka (řeš. území)		866,0	
	most		201,0	
Sadové úpravy	sverní svah	m ²	9500,0	19727,0
	park kolem Spol. domu		9205,0	
	západní část (sever)		1022,0	
	západní část (jih)		10,0	
	alej Bruntálská	ks	9,0	45,0
	stromy Nábřežní		13,0	
	stromy náhon		10,0	
	park "U řeky"		3,0	
Terénní úpravy	úpravy svahu (na ploše cca 1800 m ²)	m ³	500,0	950,0
	náhon		450,0	
Přeložky sítí	splašková kanalizace	m	124,0	415,0
	dešťová kanalizace		150,0	
	vodovodní řad		141,0	
Mobiliář a veřejné osvětlení	osvětlení (lampy)	ks	70,0	291,0
	osvětlení (v zemi)		25,0	
	lavičky		50,0	
	koše		35,0	
	dělicí sloupky		110,0	
	dětské hřiště		1,0	